

1928

G O S P O D A R

Št. 5.

Sirarski posvet na Jesenicah.

V nedeljo, 19. t. m. je sklicala Kmetijska družba za Slovenijo na Jesenice sirarsko zborovanje, o katerem smo na kratko že poročali. Na to zborovanje je poslalo 22 mlekarških in sirarskih zadrug svoje zastopnike. Razen tega so bili zastopani tudi vel. župan ljubljanske oblasti po oblast. kmet. referentu Černetu, okrajno glavarstvo v Radovljici po okrajnem kmetijskem referentu Sustiču, ljubljanski oblastni odbor po inž. Absecu, Zbornica za trgovino, obrt in industrijo po tajniku dr. Pretnarju, Zveza slovenskih zadrug po ravnatelju Trčku, Zadruga zveza po ravnatelju dr. Basaju, Osrednje mlekarne po Fr. Černetu, Mlekarska šola v Škofji Loki po inž. Šabcu in drugi.

G. inž. Šabec, ravnatelj mlekarške šole v Škofji Loki, je podal kratek pregled vzrokov današnje sirarske krize in pogojev za njeno omejitev. Kriza je nastala radi nadpridelave mleka doma in v inozemstvu. Radi tega je izostal izvoz mleka in mlečnih izdelkov. Na inozemski trg ne moremo z našim blagom, ker je predrago. Tudi kakovost ne odgovarja inozemcem. Potrebna da je najprej osredotočenje mlečne trgovine, izboljšanje kakovosti sira in masla, povzdiga konsumna mleka in mlečnih izdelkov v državi ter zakonita omejitev krošnjarenja s temi izdelki. delki. —

Večji del obravnave na posvetu je zavzele vprašanje osredotočenja trgovine s sirom. Trgovsko stran tega vprašanja je temeljito obdelal g. ravnatelj Obersne, ki je predvsem poudarjal desorganizacijo pri vnovčenju sira, naše višje cene nasproti inozemstvu ter manj zadovoljivo kakovost našega izdelka. Ustanoviti bi bilo prodajno zadrugo, ki bi naj delovala samo proti proviziji ne pa na lasten račun. Taka poslovalnica bi naj bila v Ljubljani ter bi posredovala prodajo sira ali samostojno, ali naslonjena na kako že obstoječo organizacijo. Razen tega bi bilo še ustanoviti poseben fond za pospeševanje izvoza sira. Danes imamo v Sloveniji okrog 20 vagonov sira, ki leži pri sirarskih zadrugah in čaka kupca.

Organizatorično plat centralizacije sirne trgovine je obravnaval g. ravnatelj Trček. Naše male mlekarne in sirarne delujejo z visokimi stroški, ki izdatno podražijo blago in zmanjšajo njegovo vrednost. Pri podelanju do 500 litrov mleka ima mlekar na 15 do 20 odstotkov stroškov, kar znatno vpliva na ceno mleka, ki jo mlekarne plačujejo udom. Okrog 70 odst. mlekarne in zadrug v Sloveniji dobiva premalo mleka, da bi mogla z dobičkom širiti. Radi tega je nujno potrebno združiti več mlekarških zadrug, da se na ta način zmanjšajo stroški in izdelek poceni.

Po teh dveh poročilih se je vnel živahen razgovor, iz katerega je sledilo, da so vsi zastopniki mlekarških in sirarskih zadrug za ustanovitev osrednje poslovalnice v Ljubljani, kar je bilo ugotovljeno tudi v soglasno sprejetih resolucijah.

Kot tretjo točko posveta je g. Mencinger obravnaval ustanovitev osrednje zorilne kleti v Bohinjski Bistrici, kamor naj bi dajali svoj sir v zoritev vseh 11 bohinjških sirarn. Povdarjal je predvsem pogoške bohinjških sirarjev, ki se nočejo naučiti pravičnega sirarstva in malomarnost Bohinjcev, ki preslabo pazijo na svoj izdelek.

Po daljši obravnavi so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Na sirarskem posvetu zbrani zastopniki mlekarških in sirarskih zadrug so uverjeni, da je v združenji samopomoči iskati glavno sredstvo za odpravo sedanje mlekarške krize in pozivljajo v ta namen vse prizadete mlekarške organizacije, da se v obrambo svojih gospodarskih interesov tesno združijo v skupno osrednjo organizacijo.

2. Zbrani zborovalci uvidevajo nujno potrebo, da se pospešuje izdelava sira, kakor tudi njegova prodaja s centralizacijo v to potrebnih poslov in da se v ta namen osnuje v Ljubljani osrednje vodstvo za organizacijo izdelave kakor tudi za posredovanje sirne trgovine. Ta osrednja poslovalnica naj v svojih rokah združuje sirno trgovino vseh sirarskih in mlekarških organizacij v deželi.

3. Zbrani zborovalci soglasno priznavajo, da je treba za povzdigo bohinjškega sirarstva za vse prizadete sirarske organizacije moderno opremljene osrednje kleti v Bohinjski Bistrici s potrebnimi prostori za kipeenje in gojenje sira pod vodstvom poklicnega strokovnjaka.

4. Zbrani zborovalci nujno priporočajo vsem merodajnim činiteljem, da se zavzamejo za to, da dobimo čimprej zakon, ki naj zaščiti promet in trgovino z mlekom in mlečnimi izdelki. Začasno se naj pa odpomore današnjim neurejenim razmeram v prometu z mlekom in mlečnimi izdelki na ta način, da se primerno strogo izvajata obrtni zakon kakor tudi nadzorstvo nad živili.

Napake.

Ta mesec se bo posadilo največ sadnega drevja. Kdor ni sadil v jeseni, mora saditi sedaj do konca meseca marca. Da bo naše delo čim uspešnejše, to se pravi, da bomo imeli od novih nasadov čim prej in čim zanesljivejši užitek, se izogibajmo pri saditvi posebno sledečih napak:

2. Ne kupujmo drevja po sejmi! Tako pozno! Pregovor: »Kdor prej pride, prej melje,« velja tudi v tem slučaju. Najbolje opravi tisti, ki si oskrbi drevje že v jeseni ali pozimi. Sedaj je skrajni čas, da se še naroči; dobili bomo pa itak izbirek ali pa nič.

2. Ne kupujmo odrevja po sejmi! Tako drevje je predrago, če je še tako poceni, ker je vse presušeno in navadno drugih sort, nego jih mi želimo. Izvečine ga moramo precepiti, potem ko je že odraslo in bi imelo že roditi.

3. Ne kupujmo kar tja vendan, kar dobimo v roke, ampak zahtevajmo vedno sorte, ki smo jih že prej po tehtnem prevdaru in posvetovanju določili in o katerih smo pre-

pričani, da bodo v naših razmerah dobro uspevale.

4. Ne sadimo mnogo sort, ampak le eno, dve ali kvečjemu tri, ki so za naše podnebje, lego in sadno kupčijo najboljše. Čim manj sort bomo imeli v sadovnjaku, tem več bo vreden sad — to je zlata resnica, ki jo pa naši sadjarji še tako malo uvažujejo.

5. Ne sadimo prepozno! Vedimo, da čimprej na pomlad pride drevo v zemljo, tem prej bo ozelenelo in tem lepše bo rastlo. Vsa ko odlašanje in zavlačevanje je drevju v škodo, ker izgublja moči in čas, kar oboje nujno potrebuje za rast in razvoj.

6. Ne zasipavajmo jame šele takrat, ko drevo sadimo, ampak vsaj nekaj tednov prej, da se zemlja sesede, preden sadimo. Ob tisti priliki zasadiamo v jamo tudi kol. Kdor koplje jame šele takrat, ko drugi sadi, je slab sadjar. Sproti delamo jame samo na globoko obdelanem in zrahljanem zemljišču.

7. Ne sadimo neobrezanga drevja! Preden drevo posadimo, obrežimo najprej vse debelejšje korenine. Potem skrajšamo pa tudi mladike v vrhu povprečno za polovico ali celo za dve tretjini — močne bolj nego šibke, zgornje bolj nego spodnje. Mladiko skrajšamo vedno tik nad primernim zunanjim očesom. Sprednji poganjek, ki tvori podaljšek debla, pa obdržimo 15—20 cm nadolgo nad očesom, ki je nad lansko rezjo.

8. Ne sadimo pregloboko! Ne pozabimo, da se bo zemlja v jami še kolikor toliko posedla in z njo vred bo zlezlo v zemljo tudi drevo. Zato pa sadimo tako, da bo tisti del drevesa, kjer prehaja deblo v korenine, precej nad površjem zemljišča. Na prevlažnem in prodnatem stevu sadimo na kupe.

9. Ne devajmo pri sajenju gnoja na dno jame, ampak na vrh, ko smo korenino pokrili z zemljo. Nazadnje pokrijmo še gnoj z zemljo. Kjer je v bližini kurja nadloga, vrzimo čez kolobar nekaj smrekovih vej ali trnja.

10. Ne privezujemo drevesa takoj po saditvi trdo h kolu, ker bi obviselo na njem, ko bi se pod koreninami zemlja sesedla. Priprimo ga samo nalahko h kolu, da se more neovirano gibati navzdol.

11. Ne bodimo brezskrbni in lahkomi-selni zaradi imena drevesa, ampak takoj zapišimo ime sorte, ki smo jo posadili, v zapisnik. Tako se ime ne more izgubiti in sčasoma se ga bomo privadili. Drevo z imenom je dvakrat toliko vredno kakor brez imena.

12. Ne mislimo, da smo že vse opravili, ko smo drevo posadili! Večkrat čez leto pogledajmo kako uspeva, obrežimo nepotrebne ali celo škodljive poganjke, plevimo kolobar, zatirajmo listne uši, glejmo, da kol ne drgne ob deblo ali veje. Če je suša, moramo drevju zalivati.

Za Ameriko in zadeve tamkaj — samo dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6. Cene zmerne; po ureditvi plačilo.

Tomaževa žlindra

zopet došla. — Dobl se nalceneje pri
Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Iv. Lovrač:

K cepljenju prašičev proti rdečici.

Z ozirom na pomembni sklep k zboru SLS v Kamniku glede cepljenja svinj in to zadevajočo izjavo g. dr. Jerina v 15. št. »Slovenca«, smatram za potrebno pojasniti zadevo tudi s stališča kmeta-prašičereja.

Za naše male kmetije je prašičereja danes, ko mali posestnik radi zanj usodnega razmerja med cenami njegovih pridelkov in cenami potrebščin, ki jih mora kupovati, zelo slabo shaja in je obstoj malih kmetij resno ogrožen, posebno važna, ker prašičerejo laže razširi in zboljša ter s tem poveča svoje dohodke. Nujno potrebno je, da ga pri tem podpirajo oblasti po svojih strokovnjakih s podukom in dejansko.

Rdečica povzroča prašičerejem ogromno škodo, ker pokonča dostikrat v nekaj dneh vse prašiče posameznim kmetom in je s tem uničen uspeh njegovega truda za več let.

Skušnja potrjuje, da cepljenje res pomaga proti rdečici in da cepljeni prašiči navadno ne obole na tej bolezni. To cepljenje zdravih prašičev, ki naj jih varuje pred rdečico, imenujejo strokovnjaki **varstveno cepljenje** in obstoji v tem, da se vbrizga prašičem predpisana količina **kultur** (bacil rdečice) in obenem protistrup tega bacila: **serum** rdečice. To cepljenje varje nekako do 6 mesecev, potem pa treba cepljenje obnoviti.

Za slučaj pa, da prašiči že obole na rdečici, je brez ozira na to, ali so bili prej varstveno cepljeni ali ne, edina uspešna pomoč zopet cepljenje. To **zdravilno cepljenje** obstoji v tem, da se prašičem vbrizga sam serum (brez kulture, ker v tem slučaju so bacili kot taki že na svojem delu) v večji količini. S tem zdravilnim cepljenjem, s serumom se na rdečici oboleli prašiči navadno rešijo in hitro pomaga, če je pomoč prav čas pri rokah.

Zdravi prašiči v obližju bolnih se v takih (kot osumljeni, da imajo lahko že kaj bacilov v sebi) cepijo tudi s samim serumom, ki pa kot tak varuje prašiče le okrog 1 mesec pred boleznijo. Ta tretji različni način imenujemo **zasilno cepljenje**.

Kmetovalci nimamo nič proti temu, da ostanejo kulture v poklicanih rokah in da varstveno cepljenje vrše živinozdravniki. Želimo samo to, da bi država in oblasti nastavile toliko živinozdravnikov, da bi le-ti mogli pravočasno pcepiti prašiče, kar žal še ne bo kmalu. Dotlej pa smo primorani odločno se potegniti za to, da se nam da na razpolago serum za pomoč v sili in da to našo zahtevo utemeljim, sem zgoraj pojasnil gospodarsko škodo, ki jo trpi naš kmet radi te bolezni in ker je premalo živinozdravnikov in so mnogokje preoddaljeni, da bi mogli pravočasno pomagati.

Kakor ne bi bilo priporočati, da bi ne strokovnjaki manipulirali s kulturami, ravno tako bi se pa mogel serum brez pomislekov prepustiti prašičerejem, oziroma osebam, ki se v to primerno podučijo. Morebitni pomisleki strokovnjakov proti uporabi seruma samega kot takega za pomoč v sili ne morejo biti v nobenem razmerju z ogromno škodo, ki jo radi rdečice trpi naše kmečko gospodarstvo.

81

Gospode živinozdravnike prosimo, da z ozirom na težak položaj kmeta-prašičereja pristanejo na to našo zahtevo za toliko časa, ko bo toliko živinozdravnikov, da bodo v položaju pravočasno pcepiti prašiče in bodo moralno upravičeni pravico cepljenja izključno zase pridržati. Merodajne oblasti pa naj gredo kmetu v tem oziru na roko.

Nevzdržljivo je, da mora kmet v oddaljenih hribovskih krajih brez pomoči gledati, ko mu rdečica pokončava prašiče, pa ve, da je sredstvo, s katerim bi si lahko pomagal, pa si ne more pomagati, ker »ne sme«!

Jaz pa pravim, pomagajte kmetu vsaj v takem slučaju, ko bi mu lahko in bi nič ne stalo.

Izseljevanje v Kanado.

Priredil izseljeniški nadzornik F. Fink.

Izseljevanje v Kanado se pripravlja; začetkom marca odrinejo prvi večji transporti. V ravnanje odpotujočim, kakor dosedaj še neprizadetim, hočem pojasniti možnost izseljevanja v Kanado.

Kanada meri preko 10 milijonov kvadratnih kilometrov in ima približno 9 milijonov prebivalcev; na kvadrat kilometer odpade 0,9 oseb. Iz tega sledi, da je Kanada še z gozdovi zaraščena zemlja in da se tam izvršuje večinoma samo poljedelstvo, živinoreja in gozdarstvo. Radi tega se smejo vseliti v Kanado samo poljedelci.

Uprava države je v izkušenih rokah in je vsled tega vselevanje urejeno in sicer:

1. Skupinsko priseljevanje.

Uprava kanadske države ugotovi vsako leto, koliko novih poljskih delavcev se bo potrebovalo v prihodnjem letu. Izvršitev priseljevanja določenega števila vseljencev se potem razdeli in sicer polovico železniški družbi »Canadian Pacific« in drugo polovico »Canadian National Railways«. Prva družba, to je Canadian Pacific ima svoje lastne parobrode, dočim odkaže Canadian National Railway prevoz svojih izseljencev 9 drugim parobrodniškim družbam.

To izseljevanje se izvrši na sledeči način. Zastopniki navedenih parobrodniških družb sprejemajo že pred pričetkom izseljeniške sezone prijave za izseljevanje. Prijavitelj mora ob tej priliki položiti predujem ali aro v iznosu od 200 do 500 Din. Ta predujem se uračuna pri odpotovanju v vozarino, oz. se vrne položitelju.

Parobrodna družba izda svojim prijaviteljem garantna pisma o sigurnem zaposlenju v Kanadi in na podlagi tega izkaza izstavljajo okrajna glavarstva izseljencem predpisane izseljeniške potne liste.

Odprava se vrši jako strogo. Najprvo pregleda izseljence uradni zdravnik. Potem jih pregleda in izprašuje v to svrhu dospeli kanadski komisar, če odgovarjajo izseljenci kanadskim priseljeniškim predpisom in koncem njih pregleda še naš izseljeniški nadzornik, če so dokumenti v redu in če je zadovoljeno našim izseljeniškim in kanadskim priseljeniškim predpisom.

Ti skupinski izseljenci ne morejo vzeti s seboj svojih žena ali otrok.

2. Izseljevanje posameznikov.

Razven na ta način organiziranih izseljencev morejo odpotovati in se vseliti v Ka-

nado: 1. posamezni imenoma pozvani od kanadskih farmerjev kot poljedelski delavci; 2. ženski hišni posli (kuharice, dekle itd.), katerim je zagotovljeno delo na kakšni farmi v Kanadi in 3. člani družine poljedelcev, ki so že nastanjeni v Kanadi, ako so poimenzni tja pozvani.

V teh slučajih se farmer ozir. poglavar družine, kateri pozove posamezno osebo iz naše Kraljevine v Kanado, obrača na najbližji urad navedenih dveh velikih železniških družb »Canadian Pacific« ali »Canadian National Railway« in ta urad pošlje potem priseljeniško dovoljenje tukajšnjemu zastopniku, v katerega območju stanuje oseba, ki se ima izseliti. 4. Izselitev ozir. vselitev v Kanado je dopustna tudi osebam, ki imajo posebno dovoljenje kanadske vlade.

III. Pogoji za dobivanje potnih listov za Kanado.

Izseljenci v Kanado morajo biti: 1. resnično poljedelci; 2. pisмени, to se pravi, morajo znati pisati in čitati; 3. mlajši kot 45 let, razen onih, ki gredo k svoji obitelji; 4. da niso preje delali v tovarnah, v rudnikih, v raznih obrtjih, v trgovinah, posebno ne v Zedinjenih državah ali v Kanadi; 5. da niso bili že zavrženi ali deportirani iz Kanade ali Zed. drž. S. Amerike; 6. da so telesno in duševno popolnoma zdravi in krepki in da še niso bolehalo na trahomu; 7. da imajo s seboj preko potnih stroškov najmanj še 25 dolarjev, ko dospo v Kanado; 8. da nimajo namena utihotapiti se v Zedinjene države.

Potne liste za Kanado izdaja ono okrajno glavarstvo, v katerem območju stanuje izseljenec najmanj 1 leto.

Ko je vložena prošnja, opremljena z vsemi predpisanimi dokumenti, se izstavi potni list tekom 7 dni.

Predpisani dokumenti kot priloge k prošnji za izseljeniški potni list so: 1. rojstni in krsni list; 2. domovinski list; 3. garantno pismo; 4. uravnoteženo spričevalo za izseljenca, v katerem mora biti posebno navedeno, da ni bil kaznovan radi tatvine, goljufije, poverbe ali rop; 5. potrdilo pristojnega sodišča, da proti izseljencu ne teče nobena preiskava; 6. predpisano zdravniško spričevalo za izseljenca; 7. potrdilo davčnega urada, da so plačani davki; 8. potrdilo policijske oblasti, da je izseljenec zadostil vojaškim dolžnostim.

IV. Prevozní stroški.

Prevozní stroški znašajo iz Ljubljane v Montreal ali Halifax 137.50 Dol, od tam v Winnipeg 25 Dol, 2 odst. za devizni promet, to je 3.25 Dol, skupaj 165.75 Dol.

V. Obveznost zaposlenja.

Vsakdo, ki se priseli v Kanado, mora sprejeti vsaj začetkoma službo, ki mu je določena. Prvo službo naj obdrži, ako le mogoče preko 1 zime; sploh naj se skuša v tem smislu skleniti prva službena pogodba, če tudi morda z nižjo plačo.

V Winnipegu ima naša država svojega izseljenškega delegata g. dr. Iva Jelaviča, ki je poklican zastopati interese naših izseljencev in na katerega se je obračati v slučaju potrebe.

VI. Zveza z domovino.

V Kanadi se nahaja sedaj že približno 5000 Slovencev, od katerih naša izseljeniška oblast nima točnih podatkov. Koristno bi

bilo, da se njih sedanja bivališča in gospodarski položaj vzame v pregled, s čemer bi se moglo koristiti našim izseljencem v Kanadi, njihovim sorodnikom v domovini in drugim našim rojakom, ki se nameravajo izseliti v Kanado. Te podatke zbira iseljeniški nadzornik F. Fink v Ljubljani, pri katerem se dobijo tudi točna pojasnila glede izseljevanja. Vsakdo, ki ima svojce v Kanadi, se naproša, da pošlje točni naslov z navedbo zaslužka navedenemu izseljen. nadzorniku.

Denar.

g Uradni tečaji za marec. Finančno ministrstvo je za mesec marec določilo naslednje uradne tečaje, po katerih se imajo pri uradnih dobavah in odplačilih plačevati inozemske valute: 1 angleški funt se bo računal 277.50 Din, 1 turška lira 247.15 Din, 1 napoleon 218.70 Din, 1 ameriški dolar 56.85 Din, 1 kanadski dolar 56.55 Din, 1 holandski goldinar 22.90 Din, 1 švedska krona 12.25 Din, 1 danska krona 15.22 Din, 1 norveška krona 15.13 Din, 1 nemška marka 13.65 Din, 1 švicarski frank 10.95 Din, 1 madjarska penga 9.99 Din, 1 španska pezeta 9.70 Din, 1 avstrijski šiling 8 Din, 1 belgijski belg 7.92 Din, 1 poljski zlatnik 6.37 Din, 1 italijanska lira 3.01 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 češkoslovaška krona 1.68 Din, 1 grška dragma 0.76 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 rumunski lej 0.35 Din.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. V zadnji dobi vlada na ljubljanski blagovni borzi v kupčiji nekako mrtvilo. Ponudb blaga je sicer precej, toda povpraševanja je malo. Tako so se plačevali deželni pridelki pri vagonskih dobavah za 100 kg blaga, postavljenega na slovensko postajo, po tehle cenah: Pšenica, 78/79 kg težka, baška, po 392.50—395 Din, slavonska 390 do 392 Din; turščica baška za takojšnjo dobavo po 300—302.50 Din, za april 305 do 307.50 Din; činkvantin 305—312 Din; moka O g., wostavljena v Ljubljano, po 530 do 535 Din; oves bački, zdrav, rešetan, po 300 Din. Ker so cene žitu in moki visoke, višje nego na svetovnem trgu, se kupuje samo za sproti. Tudi v lesu je bilo v zadnji dobi malo kupčij. Za vagonsko blago se je plačevalo za kubičen meter: bukovski plohi I. franko vagon Sušak 570 Din, remeljni franko vagon Bačka 600 Din, smrekove deske I. in II. franko vagon meja po 600 Din, deske smreka, jelka monte franko vagon nakladalna postaja 460 Din, deske smreka, jelka III. franko vagon meja 400—420 Din.

g Tržišče žita. Na našem tržišču žita in moke vladajo nezdrave razmere. Zidovski špekulanti so pokupili po nizkih cenah pšenico in ko pri kmetih ni bilo več blaga, so ga dvignili nad svetovne cene. Na ta način hočejo izžemati naše konzumente. Naša pšenica je tako draga, da je kljub visoki carini izplača uvažati žito in moko iz inozemstva. Tako vidimo, da prihaja v državo od juga ameriška pšenica, v Sloveniji in v obmejnih krajih pa madjarsko

blago. Ta uvoz bo preprečil, da cene ne bodo šle preveč kvišku. Lahko se dvignejo še samo zaradi tega, ker so zadnje dni zaradi vesti o pomanjkanju žita v Rusiji poskočile cene na čikaški žitni borzi za 1 do 2 centa pri bušlu (27 kg). — Zaradi prekomernega podraženja od strani naših špekulantov se oglašajo glasovi, ki zahtevajo ukinjenje ali vsaj znižanje uvozne carine na pšenico in po potrebi tudi na moko. Zaenkrat se pa kupuje samo najpotrebnejše, trgujejo pa le špekulanti.

g Lesni trg. Jugoslovanski trg postaja od dne do dne bolj živahen. Cene so trdne in pričakuje se, da bo povpraševanje še poraslo. Posebno ugodno se razvija naš izvoz trdega lesa (hrast, bukev), ki ga inozemstvo zahteva. Pri licitaciji hrastovine v državnih gozdovih se znajde zelo mnogo interesentov, kar dviga cene. Pa tudi za bukovino se stalno povprašuje. Na domačem tržišču se gradbenega lesa še ne zahteva, ker še ni začela stavbena sezija. Od strani Italije se pa že živahnejše zanimajo za naš les, ker so se zaloge v tej državi že znatno skrcile. Zato so se začeli v Sloveniji pojavljati italijanski kupci, ki iščejo predvsem fini rezan les iz gorenjske smreke. Ravno tega blaga pa primanjkuje, zato so mu cene čvrste. Na našo lesno kupčijo bo ugodno vplivalo tudi dejstvo, da so se rumunske lesne industrije združile v prodajni kartel. — Kot posebnost lesne kupčije je omeniti nakup velikih množin orehovega lesa pri nas od strani Italije, ki izdeluje iz njega puškina kopita. Za našo državo to ni koristno.

g Tržišče jajc. Cene jajcem se držijo pri nas in tudi v inozemstvu precej nizko. V južnejših pokrajinah naše države se plačujejo po 80 para, štajersko in zagorsko blago pa po 90 par do 1 Din za kos. V Berlinu se plačujejo jajca jugoslovanskega izvora po 9 pfenigov (1.23 Din). — Zveza nemških uvoznikov je sklenila z zastopniki poljskih, jugoslovanskih, rumunskih, bolgarskih, turških in ruskih izvoznikov jajc določene enotne nakupne pogoje, ki veljajo za skupno nemško uvozno trgovino z jajci. — Na domačem trgu se gibljejo cene med 1—1.25 Din za komad.

g Položaj na hmeljskih tržiščih je za jugoslovanski hmelj še vedno neugoden. Če stane žateški hmelj v Zatu 60—70 Din kg, doseže jugoslovanski komaj 15—40 Din za kg. Isto velja v Nürnbergu, kjer se plačuje hallerstanski prvovrstni po 240—280 mark (65—76 Din), srednji po 120—180 mark, naš jugoslovanski pa komaj po 50—150 mark (13.60—40.80 Din za kg).

Živina.

g Mariborski živinski sejem 28. marca. Prignanih je bilo 677 komadov, in sicer 15 konj, 14 bikov, 262 volov, 385 krav in 1 tele; prodanih pa 439 glav, od tega 89 za Italijo in 114 za Avstrijo. Za kilogram žive teže se je plačevalo: debeli voli 8 do 8.50 Din, poldebili 7.50—8 Din, vprežni voli 7.25—7.50 Din, biki 5.50—8 Din, klavne debele krave 7—7.50 Din, plemenske krave 5.50—6 Din, krave za klobasarje 4 do 4.75 Din, molzne krave 5—6.50 Din,

mlada živina 7.25—8 Din. Mesne cene so bile: goveje meso 10—18 Din, telečje 17.50 do 22.50 Din, svinjsko 15—22.50 Din za kg. Kupčija je bila živahna.

g Prašičji sejem v Mariboru 2. marca. Dogon je znašal 170 komadov, prodanih je bilo 82 komadov. Kupčija je bila srednja. Cene so se plačevale tako-le: prašički 7 do 9 tednov stari 280—300 Din komad, 3 do 4 mesece stari 380—450 Din, 5—7 mesecev 480—550 Din, 8—10 mesecev 580 do 650 Din, 1 leto stari 1000—1200 Din komad. Kilogram žive teže je stal 10—12.50 Din, mrtve teže 16—17 Din.

g Tržišče kož. Položaj na tržišču za sirove kože je negotov, ker se trgovina zaradi naglo padajočih cen na svetovnih tržiščih vzdržuje nakupov. Tako se plačujejo: goveje kože lahke do 30 kg po 21 do 22 Din kg, nad 30 kg težke 22—23 Din; telečje z glavo dolgonoge 30—32 Din, brez glave kratkonoge 40—41 Din za kg, vse otrepane soli. Zlasti so padle v ceni konjske kože, ki stanejo sedaj 240—250 Din komad prvovrstne. Cene za svinjske kože so ostale neizpremenjene: prvovrstne sortirane slovenske 20—21 Din za kg, hrvatske 7—8 Din kg, drugovrstno blago za 20% cenejše. — Cene za usnje so ostale neizpremenjene.

Razno.

g Vinski sejem v Belgradu. Srbsko kmetijsko društvo priredi v Belgradu v svojih prostorih vinski sejem in vinsko razstavo, ki bo trajala od 22. do 25. aprila t. l. Sejm in razstava je namenjena za vinogradništvo cele države, zato se bo udeležila tudi Slovenija. Dobro bi bilo, da se razstavijo dobra vina iz naših krajev v zadostni množini, da bodo Belgrajci spoznali in ocenili tudi našo dobro kapljico. Razstavljalci pošljejo na razstavo po dve, na sejm pa po osem steklenic vsakega vina. Vsa potrebna pojasnila daje in vzorce vin zbira g. Josip Zabavnik, višji kletarski nadzornik pri velikem županu v Mariboru.

g Vinarski posveti za določitev trtnih sort na Dolenjskem. Kmetijska družba priredi po raznih krajih na Dolenjskem posvete vinogradnikov, na katerih se bo razpravljalo o določitvi sort trt, ki se naj sadijo v posameznih vinskih okoliših ob priliki predstoječe obnovitve vinogradov. Prvi tak posvet se bo vršil na sv. Jožefa, 19. t. m., v Brškem, drugi v nedeljo, dne 25. t. m., v Brežicah, tretji v nedeljo, dne 1. aprila, v Novem mestu. Zeleti bi bilo, da se teh posvetov udeleži čimveč vinogradnikov, da se ugotovijo smernice za bodoče obnove dolenjskih vinogradov.

g Nova zveza srbskih zadrug. V okviru Glavne Zveze srbskih kmetijskih zadrug se je ustanovil »Zemajski savez zadruga«, ki bo obsegal samo nabavljalne kmetijske zadruge.

g Konkurzi v tekočem letu. Po podatkih »Jugoslovanskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu« je bilo v februarju letos razglašanih 83 konkurzov napram 79 v januarju t. l., 80 v decembru 1927 in 121 v februarju 1927. Konkurzi se razdeležujejo: Slovenija in Dalmacija 9 (februarja 1927 tudi 9), Srbija 58 (82), Hrvatska 8 (14),

Vojvodina 8 (13), Bosna — (3). — V prvih dveh mesecih letos je bilo razglašanih 162 konkurzov napram 200 v isti dobi lani. Na Slovenijo odpade od tega z Dalmacijo vred 15 (19). — Izgleda torej, da smo že prestali višek gospodarske krize.

g Tele s tremi nogami. Posestniku Janezu Kobetu iz Malega Slatenka pri Novem mestu je krava storila tele s tremi nogami. Naravno, da je vzbudil dogodek med okoliškimi kmeti mnogo zanimanja. Zeleti bi pa bilo, da se tak pojav prirode ne zgubi, ampak da najde primerno mesto v kakem muzeju ali prirodoslovni zbirki.

Meh za smeh.

V nekem predmestju je bil gostilničar, ki pa ni imel preveč opravila. Da bi privabil čimveč gostov, je na tablo napisal, da ima na razpolago: srce gazele, jetra morskega psa, krokodilova reberca, slonovo pečenko itd. Vsakdo se je namuzal, ko je ta nenavadni jedilni list prebral ter

šel dalje. Neki profesor pa je bil radoveden, vstopil ter naročil porcijo slonove pečenke, pri tem pa si je mel roke, češ, kaj bo dobil. Natakak se je ravno hotel nad gostilničarjem »znesti« radi take goljufive reklame, ko mu ta pravi: »Recite gospodu, da se radi ene porcije ne izplača cellega slona načeti.«

Ravnatelj: »Vi ste prosili za službo pri nas. Do you speak English?»

Prosilec: »Kako prosim, ne razumem?»

Ravnatelj: »Pravim, do you speak English?»

Prosilec molči.

Ravnatelj: »Vprašam vas, če govorite angleško?»

Prosilec: »O da, popolnoma.«

»Včasih mi pride na misel, kako bi bilo lepo, ako bi bila moški.«

»Kdaj pa ti tako pride?« jo vpraša njen mož.

»Kadar grem mimo prodajalne ter vi-

dim v oknu, kako lepo blago ter pravim: Kako bi razveselil svojo ženo, če bi ji tole kupil.«

Gospodinja: »Čemu pa ste si kupili tako velikanske čevlje?»

Kuharica: »Veste, v prodajalni, kjer sem jih kupila, so bili vsi čevlji po enaki ceni, zato sem si mislila, tu je lepa prilika in čemu bi trgovcu puščala dobiček, zato sem si izbrala največje.«

Gnojite z umetnimi gnojili

katere ima stalno na zalogi

Gospodar. društvo na Vrhniki

Dobi se SUPERFOSFAT, ČILSKI SOLITER in KALIJEVA SOL. Poleg tega vse vrste najfinjših poljskih in vrtnih semen ter raznega specer. blaga. Cene nizke. Solidna posrežba. Svoji k svojim.

Nerešena kmečka vprašanja.

(Gospodarska slika. Napisal Fr. Erjavec. Dalje.)

Kaker sem omenil že zgoraj, pa ureja ta zakon vprašanje agrarne reforme le začasno, zato bi bilo nujno potrebno, da pridemo po tolikih letih začasnosti vendarle že do končno veljavne izvršitve tega perečega vprašanja, ker je sedanje stanje v veliko gospodarsko škodo kmeta, veleposestnika in tudi poljedelske produkcije same.

Če ostane pri dosedanjih, precej primernih določbah (tudi velik del drugih določb je dober, le žal, da so se z mnogimi delale pozneje grde strankarske kupčije), da obdrži veleposestnik tudi nadalje še do 75 ha poljedelske zemlje, oziroma do 200 ha celokupne (poljedelske in gozdne) površine, potem bi postalo na ta način proste najmanj 25.000 ha poljedelskih tal in najmanj 100.000 ha gozdov. Toda tudi te površine nikakor ne bo mogoče razdeliti vse. Od poljedelske zemlje bo na vsak način treba ohraniti nekaj veleposestev (vzemimo n. pr. za ljubljansko oblast 4 in za mariborsko 5, po kakih 100 ha), ki bi služila morda v upravi oblastnih skupščin, Kmetijske družbe ali kake v to svrhu ustanovljene institucije kot vzorna veleposredstva v učne svrhe kmetov dotičnega okoliša, saj smo videli že spredaj, koliko škodo nam povzroča naše zastarelo kmetovanje. Na ta način bi ostalo res prostih torej vsaj kakih 24.000 ha poljedelske zemlje, s katero se bodo precej opomogli n. pr. naši Prekmurci in nekateri kmetje v neposredni bližini ostalih veleposestev, ki so raztresena po vsej Sloveniji.

Pri končni ureditvi razdelitve poljedelske zemlje bo na vsak način treba paziti še na dve stvari. Iz popolne razdelitve bo reba v korist razvoja naše živinoreje izločiti planinske pašnike, ki ne smejo priti v roke posameznikov (razen kjer ni to res neobhodno potrebno), temveč kot skupna last v roke kmetijskih srenj (politične občine so za to manj primerne, zlasti mestne in industrijske), ki bi morale biti seveda tudi zakonito prisiljene, da jih upravljajo po modernih načelih umnega planšarstva. Drugič bo pa treba uvesti vsa jamstva, da pride razdeljena zemlja pri nas v roke izključno le zemlje potrebnim malim kmetičem dotičnega okoliša, nikakor pa ne onim, ki je imajo že doslej zadovoljivo množino ali pa osebam, ki niso izrecno kmetje. Pri agrarni reformi je namreč treba imeti v vidiku izključno le njeno pozitivno stran in nikakor ne negativno, to se pravi: cilj agrarne reforme ni razbitje veleposestev, temveč gospodarska okrepitev revnega kmetijskega ljudstva.

Se večjega premisleka bo treba pri razdelitvi gozdnih veleposestev. Pri nas imamo nekaj jako velikih, bolj ali manj zaokroženih gozdnih veleposestev, ki leže večinoma po izrazito gozdnatih pokrajinah, kjer ima velik del okoliških

kmetov že sedaj zadovoljivo površino gozda. Ker tudi ni namen agrarne reforme, da bi na njen račun posamezniki obogatili, jih bo treba dodeliti le onim, ki jih imajo doslej premalo in le v oni izmeri, ki je za zdravo gospodarstvo neobhodno potrebna. Pri tem bodo pa ostale proste še vedno jako velike površine gozdov, ki pa tudi morajo priti v korist domačega kmetijskega ljudstva. To bi se izvedlo na ta način, da bi se nekaj gozdov dodelilo kot skupna last občinam (z jamstvom, da jih umno upravljajo), kjer bi se pokazala za to potreba (n. pr. v svrhu povzdige živinoreje, domače lesne obrti itd.), ostalo naj pride pa v last oblastnih samouprav, ki bi vodile v njih moderno gozdarstvo ter jih lahko dajale v izrabo zasebnikom (seveda pod nadzorstvom), ker je zasebno gozdarstvo navadno mnogo dobičkanosnejše (v Avstriji so pred vojno donášali zasebni gozdovi štirikrat več dohodkov nego državni) ter uporabljale bi njih dohodke izrecno v svrhu povzdige kmetijstva na svojem ozemlju. Na ta način bi prišli tudi ti gozdovi posredno zopet res v korist domačega kmetijskega ljudstva. In ravno iz tega razloga bi bilo treba preprečiti, da bi se preostalih delov gozdnih veleposestev polastila država.

Končno se tudi na tem mestu ne moremo izogniti vprašanju odškodnine. Ves naš družabni red je osnovan na načelu zasebne lastnine, zato bi bila razlastitev vseh veleposestev brez odškodnine tatvina, čeprav v zakoniti obliki. Na drugi strani bo pa seveda zopet treba gledati na to, da se kmetičem, ki bodo dobili komadič zemlje, ne bodo naprtili na vrati dolгови, ki bi potem vedno ogrožali njih gospodarski obsoj. Treba bo za to najti izhod, ki bi zadovoljil kmeta in veleposestnika, morda sliče, kot se je izvršila zemljiška odveza po l. 1848. Toda to spada že v podrobne razprave, s stališča pravice moramo le poudariti, da moramo izvesti agrarno reformo z zmerno odškodnino veleposestnikom.

V Sloveniji imamo končno še neko posebno vprašanje, ki bi ga bilo tudi treba rešiti skupno z agrarno reformo, namreč vprašanje viničarjev. V ptujskem, ljubotemskem in mariborskem okraju (tu jih je največ, nekaj jih je pa tudi še v drugih) je namreč več tisoč vinogradnikov, ki že v celih rodovih obdelujejo vinograde, ki so pa pogosto last razne gospode po mestih (tudi v inozemstvu, zlasti v Gradcu). Ti viničarji živijo navadno jako borno življenje, ker morajo odrajtovati pretežni del pridelka lastniku vinograda, ki prilaja vanj kvečjemu ob trgatvi za nekaj dni na počitnice, dočim ga obdeluje in neguje že od nekaj borno plačan viničar. Tudi to stanje, ki spominja še na fevdalne čase, bi bilo treba odpraviti ter proti primerni odškodnini razlastiti vse nekmetijske lastnike vinogradov in izročiti te dosekdanjim viničarjem, s čimer bi bilo izvršeno v navedenih okrajih ogromno socialno delo. Le taka agrarna reforma bi potem po nekaterih okrajih tudi res vplivala na sedanji položaj našega kmetijskega ljudstva.